

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ОП № 33
з охорони праці
для слюсаря - сантехніка**

**м. Ірпінь
2026**

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказ директора Коледжу
від 25.02.2026 р. № 23

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ОП № 33
з охорони праці
для слюсаря - сантехніка**

1. Загальні положення

1.1. Дана інструкція для слюсаря - сантехніка Відокремленого структурного підрозділу «Ірпінський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України» (далі - Коледж) є нормативним документом, що містить обов'язкові для дотримання працівником вимоги з охорони праці при виконанні ним робіт, визначених його функціональними обов'язками на даному робочому місці.

1.2. До роботи слюсарем - сантехніком допускається особа:

- не молодше 18 років, яка має професійно-технічну освіту відповідного напрямку підготовки та має відповідне посвідчення;
- володіє достатніми теоретичними знаннями і професійними навичками;
- не має протипоказань до роботи за станом здоров'я;
- пройшла попередній і періодичний медичні огляди;
- пройшла вступний та первинний (на робочому місці) інструктаж з питань охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях та ознайомлені з даною інструкцією.

1.3. В процесі роботи слюсар - сантехнік проходить:

- повторний інструктаж з питань охорони праці - 1 раз на 3 місяця;
- повторний інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях - 1 раз в рік;
- навчання та перевірку знань з питань охорони праці - 1 раз на 3 роки;

- навчання та перевірку знань з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях - 1 раз на 3 роки.

1.4. Інструкція встановлює порядок безпечного ведення робіт на робочому місці в приміщеннях Коледжу, де виконує доручену йому роботу.

1.5. В обов'язки слюсаря - сантехніка входить проведення монтажу, ремонту, налагодження системи опалення, холодного та гарячого водопостачання, водовідведення і зливної каналізації та правильну технічну експлуатацію, проведення перевірок роботи обладнання з метою своєчасного виявлення несправності та її усунення, а також виконує інші функціональні обов'язки, згідно з посадовою інструкцією в приміщеннях, будинках та на території Коледжу.

1.6. При виконанні робіт на даному робочому місці мають вплив такі шкідливі фактори:

- травмування;
- замкнений або важкодоступний простір (наприклад, підвальних приміщень);
- падіння предметів з висоти;
- падіння під час перебування на висоті або у незакриті прорізи підземних інженерних споруд (колодязі, камери);
- електричний струм (за наявності незахищених струмопровідних частин електрообладнання та незаземлених трубопроводів);
- токсична та подразлива дія на організм речовин із внутрішнього середовища інженерних мереж та споруд;
- підвищена температура тепломереж;
- небезпечна дія рухомих частин обладнання сантехнічних систем;
- недостатнє освітлення та захаращеність робочої зони;
- дія метеорологічних умов, зокрема, низькі температури взимку та високі влітку;
- протиправні дії сторонніх осіб;
- укуси тварин, комах.

1.7. Слюсар-сантехнік має право відмовитись від дорученої роботи, не пов'язаної з його прямими обов'язками, якщо створилась небезпечна для його життя ситуація, або для людей, які його оточують і навколишнього середовища.

1.8. Слюсар-сантехнік зобов'язаний:

- дотримуватись Правил внутрішнього розпорядку Коледжу;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території Коледжу;
- забезпечити безпечну експлуатацію обладнання, роботу системи опалення, холодного та гарячого водопостачання, водовідведення і зливної

каналізації, правильну технічну експлуатацію та іншого обладнання на дорученій ділянці роботи (профілактичний огляд, технічне обслуговування, поточний ремонт тощо);

- знати і виконувати вимоги нормативних актів, інструкцій з питань охорони праці та цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, правил користування засобами колективного та індивідуального захисту;

- утримувати в чистоті робоче місце, обладнання та дотримуватись правил особистої гігієни;

- бережливо ставитись до устаткування і обладнання, використовувати за призначенням інструменти, устаткування та засоби індивідуального захисту (для перенесення інструменту використовувати спеціальну сумку чи переносний ящик);

- зберігати і приймати їжу у встановлених і обладнаних для цього місцях;

- знати надання першої домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків;

- знати місця зберігання аптечки, пожежного інвентарю, внутрішніх пожежних кранів, шляхи евакуації людей, а також номери телефонів для виклику екстрених аварійних служб пожежної частини (101), поліції (102), швидкої допомоги (103);

- не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту дій у надзвичайних ситуаціях;

- проходити за затвердженими графіками медичні огляди, навчання, інструктажі та перевірку знань з питань охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту дій у надзвичайних ситуаціях;

- негайно повідомляти безпосереднього керівника про ситуації, що загрожують життю і здоров'ю людей, а також пошкодженню майна;

- застосовувати спецодяг та засоби індивідуального захисту, змінювати спецодяг у разі його забруднення;

- виконувати тільки ту роботу, за якою пройдено інструктаж з питань охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях і до якої допущений;

- при виявленні будь-яких несправностей обладнання, повідомити про це керівництво і до усунення неполадок до роботи не приступати;

- забороняється приступати до роботи у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, а також в хворобливому або стомленому стані;

- співпрацювати з керівництвом Коледжу у справі створення безпечних і нешкідливих умов праці, повідомляти про порушення вимог охорони праці, питань пожежної безпеки та цивільного захисту;

- при травмуванні звернутись за медичною допомогою.

1.9. Особи, які порушили вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до вимог чинного законодавства України.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Отримати від відповідальної особи роботодавця завдання (наряд) або усне розпорядження на виконання робіт, а у разі їхньої відсутності виконувати роботи у порядку поточної експлуатації (згідно з планом - графіком обслуговування сантехнічних систем).

2.2. Ознайомитись з принциповою схемою або інструкцією з експлуатації сантехнічних приладів, що підлягають обслуговуванню, із записами в оперативному журналі за період попередньої зміни.

2.3. Надягти спецодяг та спецвзуття. Спецодяг застібнути на всі гудзики та заправити його таким чином, щоб не було звисаючих кінців одягу. За необхідності одягнути головний убір. Не працювати у легкому взутті (тапочках, сандалях, босоніжках тощо). Переодягатись у встановлених місцях.

2.4. Підготувати робочий інвентар, пересвідчитись у його справності, перевірити достатність для роботи витратних матеріалів та наявність ключів від запірних пристроїв виробничих приміщень.

2.5. Необхідні для роботи засоби виробництва (інструмент та витратні матеріали) скласти у переносну сумку.

2.6. На початку зміни для підготовки до виконання робіт слюсарю-сантехніку має бути надано необхідний час.

2.7. Пересвідчитись у достатній освітленості робочої зони. Відрегулювати освітлення так, щоб робоча зона була достатньо освітлена, а світло не сліпило очі. Забороняється знімати стаціонарні світильники та використовувати їх замість переносних, встановлювати електролампи під напругою, обвішувати електролампи папером або тканиною. Перед виконанням робіт у не провітрюваних приміщеннях або у приміщеннях з підвищеною температурою необхідно попередньо їх провітрити, відчинивши двері або фрамуги.

2.8. Перед початком роботи на проїжджій частині прибудинкової території місце виконання робіт необхідно огородити переносним інвентарним огородженням, а працівники повинні одягнути сигнальні жилети.

2.9. Якщо відсутнє контактне з'єднання (розетка) для електроінструмента, то його підключення до розподільчого електрощита здійснює лише електротехнічний персонал - виконувати таке підключення слюсарю - сантехніку забороняється.

2.10. Якщо отримано наряд-допуск, то необхідно перевірити виконання вказаних у ньому заходів безпеки з підготовки робочого місця.

2.11. Про виявлені несправності або дефекти, що перешкоджають безпечній роботі на обладнанні сантехнічної системи, та неможливість їх усунення своїми силами слюсар - сантехнік інформує відповідальну особу роботодавця. Забороняється приступати до роботи, поки несправності не буде усунуто.

2.12. Перед виконанням робіт з підвищеною небезпекою, які проводяться за розпорядженням або нарядом - допуском, переконатися в належному оформленні документації, пройти цільовий інструктаж та виконувати заходи передбачені нарядом - допуском, розпорядженням, вимогам нормативних актів з охорони праці.

2.13. Видалити із зони проведення робіт сторонніх осіб, звільнити робоче місце від зайвих предметів і матеріалів, огородити робочу зону та встановити знаки безпеки.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Під час роботи слюсар - сантехнік зобов'язаний:

- утримувати обладнання в технічно-справному стані;
- використовувати безпечні прийоми праці;
- користуватися спецодягом та іншими засобами індивідуального захисту за призначенням;
- не допускати на своє робоче місце сторонніх осіб;
- за необхідності правильно застосовувати засоби індивідуального та колективного захисту;
- відрегулювати рівень освітленості робочого місця;
- вести затверджену у встановленому порядку технічну і оперативну документацію.

3.2. У разі проведення робіт за нарядом - допуском слюсар - сантехнік не повинен змінювати передбачені нарядом - допуском організаційно - технічні заходи безпеки з підготовки робочого місця. Обслуговування обладнання сантехнічних систем у приміщеннях підвищеної небезпеки необхідно проводити вдвох. Слюсар - сантехнік повинен виконувати роботу лише на підконтрольних сантехнічних системах.

3.3. Робочі інструменти необхідно використовувати лише за призначенням. Робочий інструмент та матеріали розміщувати таким чином, щоб унеможливити їхнє падіння. Заготовлені для ремонту труби або стояки укладають горизонтально, не приставляють до стін. Не дозволяється класти робочий інструмент на поручні огорожень, трубопроводи або на край конструкцій. Під час перенесення довгомірних вантажів (наприклад, труб) необхідно стежити, щоб не зачепити інженерні мережі.

3.4. Під час роботи в неосвітлених підвалах слід використовувати переносні освітлювальні засоби (акумуляторні або ручні ліхтарі).

3.5. Очищення стояків сантехнічних систем слюсар-сантехнік виконує сталевим тросом у захисних окулярах та рукавицях.

3.6. Під час роботи протягом робочого дня потрібно дотримуватися встановлених перерв у роботі згідно з затвердженими Правилами внутрішнього розпорядку Коледжу.

3.7. Забороняється:

- палити, вживати алкогольні напої та наркотичні речовини, курити в приміщеннях та на території Коледжу;
- працювати при недостатньому освітленні;
- перебувати у затопленому приміщенні під час відкачування з нього води;
- піднімати чи опускати кришку люка оглядового колодязя руками (це слід виконувати лише за допомогою спеціального гака);
- встановлювати сантехнічні прилади, арматуру та інші елементи сантехнічних систем, що не відповідають проектній документації (завданню відповідальної особи роботодавця), підключати до діючої мережі без узгодження з відповідальною особою роботодавця додаткове обладнання сантехнічної системи;
- залишати без нагляду електронагрівальні прилади.

3.8. Під час роботи здійснюється постійний контроль за справністю обладнання, інструментів.

3.9. Після закінчення ремонтних робіт слюсар-сантехнік зобов'язаний у присутності працівників, які працюють на обладнанні, перевірити його справність і передати його в роботу.

3.10. Слюсар - сантехнік забезпечує утримання робочого місця під час роботи в порядку і чистоті, стежить за чистотою повітря в приміщенні, не допускає утворення протягів.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після закінчення роботи необхідно привести в порядок робоче місце.

4.2. Відключити і знеструмити обладнання та світильники.

4.3. Прибрати інструменти і матеріали, що використовувались у виробничому процесі, в призначене для зберігання місце.

4.4. У разі проведення вогневих (зварювальних) робіт перевірити робоче місце, впевнитись у відсутності залишків тління горючих матеріалів та усунути можливі причини виникнення пожежі.

4.5. Зняти спецодяг, спецвзуття та інші ЗІЗ, очистити їх від пилу, іншого бруду та віднести у спеціально відведене для зберігання місце (шафу). Не зберігати чистий (домашній) та робочий одяг в одній шафі.

4.6. Вимити відкриті частини тіла миючим засобом.

4.7. Повідомити безпосереднє керівництво про виявлені під час роботи неполадки і несправності обладнання та про інші фактори, що впливають на безпеку праці.

4.8. Здійснити інші заходи, передбачені посадовою інструкцією чи іншими нормативними актами.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. негайно припинити роботу, не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб.

5.2. Доповісти про те, що сталося, директору Коледжу.

5.3. Якщо є потерпілі, надавати їм домедичну допомогу, при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

5.4. При виявленні пожежі або ознак горіння (задимлення, запаху гарі, підвищення температури тощо) слюсар - сантехник зобов'язаний:

- негайно повідомити про це службу порятунку за номером телефону - **101**, керівництво Коледжу;

- при цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;

- прийняти всі можливі заходи щодо сповіщення й евакуації людей з небезпечної зони та схоронності матеріальних цінностей;

- у разі необхідності, знеструмити електрику будинку;

- самостійно приступити до гасіння пожежі тільки у випадку відсутності явної загрози власному життю та наявності можливості покинути небезпечне місце в будь-який момент гасіння пожежі;

- організувати зустріч підрозділів ДСНС та надати їм консультаційну та іншу допомогу в процесі аварії, гасіння пожежі;

- виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації аварійної ситуації, пожежі, надзвичайної ситуації.